

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Formålet med lovforslaget er at ændre lovgivningen om tilsyn med pensionskasser og med forsikringselskaber med henblik på øget kapitalanbringelse i erhvervsvirksomhed. Forslaget indebærer såvel mere generelle som specielle bestemmelser, hvoraf de sidstnævnte særligt skal ses som et led i bestræbelserne på at styrke betalingsbalancerhvervene.

Baggrunden for lovforslaget er også, at en voksende del af samfundets opsparring foregår som opsparring hos lønmodtagerne og for en væsentlig del foregår gennem livsforsikringselskaber og pensionskasser med sigte på at betrygge de opsparendes økonomi efter den erhvervsaktive alder.

Denne opsparring er hidtil i det væsentligste placeret i obligationer og lignende og i de senere år i stigende omfang i pantebreve, hvorimod den i tilsynslovgivningen for forsikringselskaber og pensionskasser muliggjorte anbringelse af kapital i erhvervslivet, bl. a. ved køb af aktier, kun er udnyttet i begrænset omfang.

Denne strukturforskydning i samfundets opsparring og kapitalanbringelse er således medvirkende til, at tilgangen af risikovillig kapital til erhvervslivet relativt begrænses.

I 1980 har der mellem på den ene side regeringen og på den anden side livsforsikringselskaberne og pensionskasserne været ført forhandlinger om, at sidstnævnte i en periode skulle forpligte sig til at placere 20 pct. af deres årlige aktivforøgelse i betalingsbalanceerhvervene.

Af forskellige årsager blev aftalen mellem regeringen og pensionskasserne og livsforsikringselskaberne ikke indgået, men der blev fra flere sider udtrykt positiv vilje til at øge erhvervsinvesteringerne.

Regeringen finder det fortsat ønskeligt, at de betydelige kapitaler, der opspares gennem livsforsikringselskaber og pensionskasser, i videre omfang end det hidtil har været tilfældet anbringes i erhvervslivet.

Pensionskasserne og forsikringselskaberne har allerede under den nuværende lovgivning kunnet investere i aktier inden for visse grænser, som dog langtfra er blevet udnyttede, bl. a. på grund af aktiers mindre afkast i forhold til andre investeringer, og fordi obligationerne forfalder på bestemte tidspunkter, der kan afpasses i forhold til forsikrings- og pensionsforpligtelserne.

Imidlertid er afkastet af investeringerne på længere sigt afhængigt af den samlede erhvervsituation her i landet.

Pensionskasser og livsforsikringselskaber skal kunne garantere pensioner til arbejdstagere 40-50 år frem i tiden. Det skal være muligt for den erhvervsaktive del af befolkningen til den tid at afgive en betydelig del af den samlede produktion til de ikke-erhvervsaktive, herunder pensionisterne. Den reale værdi af de fremtidige pensioner er således afhængig af et vel fungerende erhvervsliv, og det vil være i arbejdstagernes interesse at deltage i forsøget på i disse år at forøge investeringerne og aktiviteten særligt i de eksporterende og importkonkurrerende erhverv. Det må derfor anses for forsvarligt også i relation til de berettigede at åbne mulighed for en i forhold til livsforsikringselskabernes og pensionskassernes formue begrænset udvidelse af placeringerne i risikovillig kapital.

Forholdene på kapitalmarkedet har betydet en stadigt stigende renteindtægt for livsforsikringselskaber og pensionskasser og en deraf følgende vækst i aktiverne:

I 1979 udgjorde aktivforøgelsen ca. 13 mia kr., og stigningstakten er ved det nuværende renteniveau 15-20 pct. Dette indebærer, at aktivforøgelsen i 1981 kan anslås til 18-19 mia kr. og i 1985 omkring 35 mia kr. De beløb, der kommer på tale i risikovillig placering, hvis f. eks. 20 pct. af aktivforøgelsen anvendes hertil, vil i 1981 være af en størrelsesorden på 3 mia kr. og i 1985 på 6 mia kr. - alle beløb i årets prisniveau. Det beløb, der herefter vil være til rådighed for »traditionel« placering, vil således i 1981 være af samme størrelse som i 1980 (14-15 mia kr.) og derefter øges i normalt tempo til omkring 30 mia kr. i 1985.